

YAZI-Devlet-Din İlişkisi ve Diyanet

Hayrettin Karaman

07 Haz 2015

Laiklik, din ile devlet-dünya-siyaseti birbirinden ayırdığını, bütün inançlara ve hayat tarzlarına eşit mesafede durduğunu iddia ediyor -kitabın kavli böyle- ise de uygulamada Batı'da ve Doğu'da böyle olmuyor. Devlet dinden, din devletten istifade ediyor ve çoğunluğun dininden farklı dinlere eşit muamele edilmiyor.

Din istismarı bir iman ve ahlak meselesidir. İmanı ve ahlakı zayıf olan siyasetler de sivil toplum üyeleri de dini istismar edebilirler. Siyasetle ilgileri bulunmadığı çağlarından beri belli dini vazifeleri yerine getiren insanlar devlet adamı olduktan sonra da tabii olarak buna devam ettiklerinde “istismar” ile itham edilemezler.

Türkiye'de tek partili yönetim dönemlerinde devlet din özgürlüğünü hem Sünniler hem de diğerleri için kısıtlamıştır. Ama günümüzde her inanç ve inançsızlık serbesttir; devlet kimsenin dini inancına ve uygulamasına müdahale etmiyor. Mesela camiler ve cemevleri yapılıyor, buralarda inananlar inandıkları gibi hareket ediyorlar, buna rağmen “devlet cemevlerini resmen mabed olarak kabul etmiyor” diye din özgürlüğünün kısıtlı olmasından söz etmek insafla bağdaşmaz. Aslında kitabın kavline göre laik devlet bir yere mabed veya değil diyemez.

Diyanet ve İmam Hatip okullarını kuranlar, açanlar bir zamanlar bunları kullanarak laik düzeni dince de meşrulaştırmak, medeniyet ve kültür değiştirme eylemine destek sağlamak istemişlerdir. Ama gerçek şudur ki, bu iki kurum hiçbir zaman bu işe yaramamış, tam aksine Müslümanların inanç, ibadet ve ahlaklarını korumalarına büyük ölçüde yardımcı olmuşlardır.

Benim ömrüm İmam Hatiplerde, Y. İslam Enstitülerinde ve İlahiyat Fakültelerinde geçti. Diyanet ile de devamlı ilişki içinde oldum. Benim bildiğim, gördüğüm ve yaptığım bu kurumlarda sahih İslam'ı bütün olarak öğrenmek, öğretmek ve uygulamayı teşvik etmek olmuştur. Okullarda yıllarca okutulan benim kitaplarım ve başka kitaplara bakılsın, genel olarak sahih İslam ve tamamı anlatılmıştır. Bazı zamanlarda Diyanet görevlilerinin fetva ve irşadları “iman, ibadet ve ahlak” ile sınırlanmıştır, ama bu sınır tanınmamış, halk neyi öğrenmek istiyorsa onu öğrenebilmiştir. Bugün de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ilgili birimlerine iman, ibadet, ahlak, muamelat, ukubat... hangi alandan olursa olsun sunulan sorular cevabını almaktadır. Diyanet yayınlarına bakılırsa burada da laik devletin dini bozmadığı, tam aksine devletin imkanlarından da yararlanarak Diyanet'in İslam'a hizmet ettiği anlaşılacaktır.

Hele son on yılların bir kısmında ve son on yılda Diyanet'in ve Vakfi'nin yalnız ülkemizde değil, bütün dünyada yaptığı hizmet tarihe şan, şeref, övgü ve dua ile geçecek hizmettir.

Bir de din eğitimi, öğretimi ve teşkilatının sivil topluma bırakıldığını tasavvur edelim.

Önce şunu kaydetmek gerekir ki, bu alanda sivil toplumun eli kolu bağlı değildir, pekala “din hizmeti” adı altında çeşitli faaliyetler gizli ve açık olarak yürütülmektedir. Amerika'yı yeniden keşfetmeye çalışmak yerine bu uygulamaya bakmak yeterlidir.

Bir kere sivil toplum sivil değildir. Hem siyaset ve devletle hem de çeşitli gruplar ve grupçuluklarla sıkı ilişki içindedir. Din eğitimi, öğretimi, hizmeti ve uygulaması adına yapılan

faaliyetlerin bir kısmının dine verdiği zarar ölçülere sığmayacak kadar büyüktür. Her kafadan bir ses, her gruptan bir iddia ortalığa savrulmakta, bazı gruplar âdeta başka bir din gibi temsil edilmekte, liderlerinin, öncülerinin, büyüklerinin söyleyip yaptıkları, uygulamada Kur'an'ın ve Sünnet'in önüne geçmektedir. Demokrasi veya laiklik adına halkı, bu kontrolsüz grupların eline bırakmak, kuzuyu kurda teslim etmektir.

Bu ülkede bir zamanlar bir kısım camilerin ve mescidlerin inşa ve yönetimi sivil topluma bırakılmıştı. İmamaları cemaat temsilcileri seçiyor, maaşlarını da cemaat ödüyordu. Bu uygulamada görüldü ki, imamlar, din alimleri daha dar bir özgürlük alanı içinde hareket ediyorlar ve maaşlarını verenleri memnun etmek için tavizler veriyorlardı.

Hasılı Diyanet daha özgür ve özerk olabilir, ama onu kaldırmak asla İslam'a hizmet olmaz. Din eğitim ve öğretiminde devlet imkanlarından yararlanmaya karşı çıkmak da akıl ve hikmet kârı değildir.

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/hayrettinkaraman/devlet-din-ilikisi-ve-diyamet-2012277>